

ÂL-İ İMRÂN SÛRESİ 98-100-101-159. ÂYETLERİNDE EHL-İ KİTAPLA İLİŞKİLER VE DAVET SORUMLULUĞUMUZ

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Elhamdülillahi rabbi'l-âlemîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, tâcu ruûsinâ, ve tabîbi kulûbinâ, üsvetüne'l-haseneti Muhammedeni'l-Mustafâ ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Bugün Rebiülevvel ayının dördünde olduğumuz için, bir konu seçmek için Kur'an-ı Kerim'in 4. cüzün[ü] açtık. 4. Cüzün 1. Sayfasının sonunda Allahu Teâlâ hazretleri buyuruyor ki;

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا فَرِيقًا مِنَ الَّذِينَ
أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Yâ eyyühe'l-lezîne âmenû in-tutîu ferîkan mine'l-lezîne ütü'l-kitâbe yeruddüküm ba'de îmâniküm kâfirîne.¹

¹ 3/Al-i İmran, 100.

Sadakallâhu'l-azîm.

Ey iman edenler!...

Yâ eyyühe'l-lezîne âmenû. “Ey o iman eden kullar.”

İn-tutîu. “Eğer itaat ederseniz.”

Ferîkan mine'l-lezîne ûtü'l-kitâbe. “Kendilerine kitap indirilmiş, Peygamber gönderilmiş kimselere itaat ederseniz.” Kimselerden bazılarına, bir gruba, [bir zümreye] itaat ederseniz onlar, *yeruddüküm.* “Sizi geriye çevirirler.”

Ba'de îmâniküm. “İmanınızdan sonra, iman etmiş olmanızdan sonra.”

Kâfirîne. “Kafirler olarak imandan küfre tekrar döndürürler.” Onlara itaat etmeyin. Eğer itaat ederseniz onlar sizi iman etmişken yine kâfirlığe döndürürler. Kâfirler hâline getirirler. Döndürürler.

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ

وَفِيكُمْ رَسُولُهُ وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ

صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

*Ve keyfe tekfûrûne ve entüm tütlâ aleyküm âyâtu'llahi ve fî-küm rasûlühû.*²

“Siz nasıl Allah’a küfredersiniz, kâfir olursunuz!”

Ve entüm tütlâ aleyküm âyâtu'llahi. “Allah’ın ayetleri size okunurken.” Tebliğ edilip dururken.

Ve fîküm rasûlühû. “Ve aranızda Resûlullah sağ salim yaşayıp dururken...”

“Nasıl siz kâfir olursunuz, küfre düşersiniz tekrar?”

“Nasıl imanı bırakıp kâfir hâline gelirsiniz?”

“Olur mu hiç öyle şey?”

Ve men ya'tesim bi'llahi fe-kad hüdiye ilâ sırâtın müstekîmin. “Her kim Allah’a sarılırsa, bağlanırsa sımsıkı, Allah’ı severse, Allah’a bağlanırsa, İtisam ederse Sıratı müstakime o sevk olunur. Hidayet olunur.”

Şimdi daha önceki iki ayeti Kerimede Allahü Teâlâ hazretleri Peygamber Efendimiz’e emrediyordu ki; *Kul yâ ehle'l-kitâbi.* “Ey kendilerine kitap gönderilmiş milletler, insanlar.”

---

² 3/Al-i İmran, 101.

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
وَاللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا تَعْمَلُونَ

*Kul yâ ehle'l-kitâbi lime tekfürûne bi-âyâti'llahi, va'llahü şehîdün alâ mâ ta'melûne.*³

“Allah yaptıklarınızı bilip duruyorken, yaptıklarınızdan gafil değilken, yaptıklarınızı müşahede edip duruyorken... Niye Allah'ın ayetlerini inkâr ediyorsunuz, kabul etmiyorsunuz da [kâfir oluyorsunuz.]” de. O etrafındaki muhatabın olan ehli kitaba...

Ve yine de ki; *Kul yâ ehle'l-kitâbi lime tesu'd-dûne an-sebîli'llahi men âmene tebgûnehâ ıvecen ve entüm şühedâ.* “Ey ehli kitap de onlara; Gerçeği görüp bildiğiniz halde iman edenleri, Allah yolunu eğri göstererek, eğriliklerini bulmaya çalışarak; *tebgûnehâ ıvecen* yani bunun neresinde kusur var, neresinden tuttururuz, nasıl tenkit ederiz diyerek, gerçeklere şahitler olduğunuz halde, niye öyle kusur bulmaya çalışarak iman edenleri...”

---

³ 3/Al-i İmran, 98.

lime tesu'd-dûne an-sebîli'llahi men âmene. “İman edenleri Allah'ın yolundan döndürmeye uğraşıp duruyorsunuz.”

a. İslam Daveti Karşısında Ehl-i Kitabın Tavrı

Ve ma'llahu bi-gâfilin an-mâ ta'melûne. “Allah sizin işlediklerinizden, yaptıklarınızdan, amellerinizden gafil değildir.” Her yaptığınızı, fitnenizi, fesadınızı biliyor.

Demek ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz Allah'ın kendisine verdiği Peygamberlik vazifesinin gereği olarak, Allah'ın kendisine vahyetmiş olduğu ayetleri insanlara okuyup bazılarını ikna etmiş, mü'min olmuşlar. İmana gelmişler. Resûlullah'a bağlanmışlar. Tabîî olmuşlar. Mucizelerini görmüşler. Haklılığını görmüşler ve imana gelmişler.

Fakat Mekke'de ve Medine'de ve Arabistan'ın muhtelif yerlerinde Yemen'de, kuzeyde, Hayber'de, muhtelif yerlerde daha önceden kendilerine Peygamber gönderilmiş olan halk toplulukları da var. Yahudiler var. Hıristiyanlar var. Medine'de Yahudiler çoktu. Yemen'de hem Yahudi vardı, hem de Hıristiyanlar vardı. Kiliseleri vardı. Suriye tarafına

doğru çıktııkça daha da Hıristiyanlar çoğalıyordu ve Şimdi ki Ürdün'ün olduğu yerlerde, Suriye'nin olduğu yerlerde Hıristiyan Gassani devleti vardı. Hıristiyan'dı bunlar. Bunlar kendilerine inmiŐ olan ayetlerden âhir zamanda bir Peygamber geleceğini biliyorlardı, bekliyorlardı. Ve Arabistan'ın müşriklerine bir Peygamber geleceğini söylüyorlardı.

“Bir Peygamber gelecek. Biz onun etrafında toplanacağız. Siz müşrikleri tepeleyeceğiz, yeneceğiz.” diyorlardı. “Bir Peygamber gelecek. Őirki savaŐarak, kılıı kullanarak yok edecek. MüŐriklik kalmayacak. Puta tapıcılık kalmayacak. O gelince biz sizi yok edeceğiz.” diyorlardı. Ve onun Hz. İbrahim *aleyhisselam*'ın soyundan geleceğini söylüyorlardı. Çünkü kitaplarında yazılıydı bu. Evsafı belirtilmiŐti. “İbrahim *aleyhisselam*'ın torunlarından onun sülalesinden soyundan bir Peygamber gelecek.” diyorlardı. Tabi [onlar;] İbrahim *aleyhisselam*'ın bir evladından da Yahudiler geldiği için Yahudilerin içinden bir Peygamber gelecek sanıyorlardı. Öyle bekliyorlardı.

Fakat İbrahim *aleyhisselam*, oğlu İsmail *aleyhisselam*'ı getirip Mekke'ye yerleŐtirmemiŐ miydi?

Orada da İsmail *aleyhisselam*'ın soyu devam etmemiş miydi?

Peygamber Efendimiz de o soydan değil miydi?

Allah bizim Peygamber Efendimiz'i peygamber olarak İbrahim *aleyhisselam*'ın evlatları arasından çıkartınca, şimdi bunlar iki durumla karşı karşıya kaldılar: “Ya tamam biz İbrahim *aleyhisselam*'ı zaten peygamber olarak tanıyoruz. Bizim Peygamberimizdir. Onun evladından Allah bunu peygamber göndermiş. Tevrat'ta yazılıyor zaten bunun evsafı. Buna inanalım.” diye gelip iman etmeleri lazımdı. Bazıları böyle yaptılar.

Peygamber Efendimiz kendilerine ben Tevrat'ta sizin beklediğiniz, okuduğunuz âhir zaman Peygamberiyim dediği zaman Abdullah ibni Selam *r. anh* gibi bazı Yahudi âlimleri, işi iyi bilen, temiz kalpli insanlar *-rıdvanullahi aleyhim ecmaîn-* Peygamber Efendimiz'e iman getirdiler. Dediler ki; “Doğru söylüyorsun, ya Resullallah! Evet, Tevrat'ta böyle yazıyor. Aynen senin bildirdiğin gibi durum. Biz sana iman ettik.” dediler, iman getirdiler. Yahudiyken, Tevrat'ı okuyorken, iyi âlimken, âlimlerinin

ilimlerinin gereği olarak, âlimliklerinin gereği olarak iman ettiler.

Ama bir kısmı da bu durum karřısında başka duyguların içine dűřtűler. Acayip tavırlar takındılar.

Artık onları hangi duygular o karşı tarafa geçirdi?

Kiřiden kiřiye deđiřebilir.

b. Yemenli Hristiyanların Medine'ye Geleřleri

Mesela Yemen piskoposu iman etmedi. Kardeři iman etti. Hatta bunlar Peygamber Efendimiz'i Medine'de gűrmeye 70 kűsur kiřilik kâfile halinde Yemen'den çıktılar, geldiler. řařalı Hıristiyanlık dini kıyafetleriyle, asalarıyla, talarıyla tangır tungur Yemen'den Medine-yi Műnevvere'ye geldiler. Bunlarla konuřtu Peygamber Efendimiz. Ali İmran suresinin ayetleri bunlar hakkında indi. Bunlarla konuřmalar űzerine nâzil oldu. Bunlar Peygamber Efendimiz'in mescidine bűyle saltanatla gelip, bűyle putlarıyla, halarıyla girince sahabe-yi kirâm rahatsız oldular. Kızdılar. Sıkıldılar. Peygamber Efendimiz'in gűzűnűn içine baktılar. "Bir iřaret etse de řunları benzetsek." diye. Peygamber Efendimiz

“dokunmayın” diye işaret eyledi. Onlar kendi usullerine göre orada oturdular, kalktılar. Hatta ibadet ettiler, Peygamber Efendimiz'in mescidinde. Sonra başladı konuşmalar.

Peygamber Efendimiz onlara İslâm'ın ne olduğunu, Kur'an-ı Kerim'den ayetleri okumaya başladı. Ali İmran suresinin ayetlerini okudu. Onların inançlarındaki Hz. İsa zamanında, Musa zamanında olmayan, sonradan ortaya çıkmış yanlışlara işaret etti. Bazısı mü'min oldu. Gelen kafileden bazısı mü'min oldu. Yolda da özel konuşmalarında; “Bu âhir zaman Peygamberidir.” demişti piskopos. Yolda gelirken. Ama kardeşi müslüman oldu, kendisi olmadı. Kardeşi bu sefer şaşırıldı. Dedi ki; “Abi!

“Sen yolda bu adamın aleyhine konuşma, böyle sövmeye kalkışma, bu Peygamberdir demedin mi?”

“Atımın, bineğimin ayağı tökezleyince, ben; ‘Hep şu adam yüzünden başımıza geliyor bu seyahate onun yüzünden çıktık.’ diye ağızımı bozmak isteyince, ‘Yok öyle konuşma, o Allah'ın Peygamberidir.’ dedin.”

“Şimdi niye iman getirmedi?”

O; “Kardeşim biliyorsun biz Bizans’a bağlıyız. Bizans, bizim Yemen kilisesine her sene devlet hazinesinden külliyetli miktarda varidat gönderiyor. Altın gönderiyor. Şimdi biz müslüman olursak, o varidatı keser, onun için. Bizim halimizi serbest bırak.” diye gitti onlar. Şimdi demek ki onlar da maddî hesap yapmışlar. Yani ellerindeki maaşlar, paralar, imkânlar gitmesin diye düşünmüşler. Tarih kitaplarından çıkan bir açık delildir.

Bazısı da işi kıskançlığa döktüler. Bazısı da Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*’i imtihana çekmeye kalkıştılar. Kalktılar çeşitli sorular sordular;

“Cennete giren insanların ilk yiyeceği yemek ne?”

“Söyle bakalım.” Sorular sordular. Onları cevaplandırdı Peygamber Efendimiz. Cevaplandırınca “tamam” demeleri, iman getirmeleri lazımdı. Yani onların kitaplarında belirtilmiş olan teferruatı sordular.

“Bakalım biliyor mu?” diye.

Peygamber Efendimiz de hatta dedi ki; “Yarın size bildireyim ben.” Yani vahiy gelsin

diye bekledi. Fakat ertesi gün olduğu halde vahiy gelmeyince çok üzüldü. Çok mahcup gibi oldu.

Sonra Allahu Teâlâ hazretleri vahy ederek dedi ki; “Bir şeyi, yarın ben yapacağım deme. İnşallah demeden, kendin böyle şey yapma!” diye ayet geldi.

وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَٰلِكَ غَدًا
إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ

*Ve lâ tekûlenne li-şeyin innî fâilün zâlike gaden illâ en-yeşâa'llah.*⁴

“Allah dilerse yaparım. Allah izin verirse yaparım. İnşallah yaparım de. Böyle demeden kesin söz verme.” Çünkü hüküm Allah’ındır. Dilerse bildirir, dilemezse bildirmez.

“İnşallah ben Allah bildirirse yarın size bildiririm demeliydin.” gibi ayet indi. Ama cevaplarda geldi. O cevaplar tam onların arzu ettiği şekilde bizim Peygamberimizin hak Peygamber olduğunu onlara anlatacak şekilde geldi. Demek ki bazıları böyle imtihan ederek

[onun doğru söyleyip söylemediğini denemeye kalktılar.]

c. Selman-ı Farisi'nin Rasulullah'ı Tanıma Gayreti

Selmanu'l-farisi gibi bazıları Peygamber Efendimiz'in alametlerini merak ettiler. Mesela; "Âhir zaman Peygamberi sadaka almaz." diye biliyor. "Ya Resûlallah! Buyur sana hurma getirdim. Bu sadakadır." dedi. Bekledi. Peygamber Efendimiz tabağa hiç dokunmadı, almadı. Fukarayı müslimine; "Bunları alın, dağıtın aranızda." dedi. Anladı.

Mesela; "Arkasında bir ben var." diye yazılı kendi kitaplarında. Peygamber Efendimiz'in arkasına arkasına dolaşıyordu Selmanü'l-farisi.

"Şunun arkasında ben var mı yok mu?" diye.

Bir keresinde Peygamber Efendimiz... Tabi o zaman böyle dikişli elbiseler, kollu, düğmeli, ilikli, iğneli şeyler her zaman bulunmuyor. Pahalı. Yani iki örtü...

Hani Afganlılar nasıl örtünüyorlar?

Veyahut hacda biz nasıl dikişsiz örtü kullanıyoruz. Aşağı bir peştamal salıyoruz. Omzumuza bir şey alıyoruz. Oluyor bir kıyafet işte.

Çok iyi değil ama bu giyimlerimiz kadar, insan örtünüyor netice itibariyle.

Selmanü'l-farisi arkaya arkaya bir vesile bulup da dolaştığı zaman bir keresinde Peygamber Efendimiz omzundaki örtüyü arkaya atıverdi. Yani sırtı görünsün diye. Biliyor onun araştırdığını. Örtüyü arkaya atıverdi. Arkasındaki mührü nübüvvet görünüverdi.

Yani çeşitli yollarla hak Peygamber olduğunu anlayanlar, iman getirdi. Selmanü'l-farisi iyi mü'min oldu. İleri mü'min oldu. *Selmanı minnâ ehle'l-beyti*. “Selman bizden, bizim ailemizdendir.” dedirtecek kadar müeddep, güzel, iyi müslüman oldu. Allah razı olsun, şefaatlerine erdirsin. Bizim tarikatımızda da Ebû Bekr-i Sıddık, Selmanü'l-farisi silsilemizde ismi geçiyor. Başımızın tacı. Efendilerimiz bunlar bizim.

Bazıları imana geldiler. Bazıları da imana gelmedi. Maddi sebeplerden, ruhi sebeplerden, ahlaki sebeplerden imana gelmedi.

Gelmeyince ne oldu?

Başladılar yan çizmeye. Ayetlerle mücadele etmeye. Ayetlere karşı çıkmaya.

“Yani niye böyle yapıyorsunuz?”

Siz mü'min bir milletsiniz!” diye Allah Peygamber Efendimiz'e onlara öyle söyle diyor. Bir kısmı da müslümanları imandan döndürmeye gayret etmeye başladılar.

“Ne yapalım?”

Mesela şöyle bir usul uygulamalarını birbirleriyle konuştular: “Ayetlerin bazısına inanalım. Bu doğru diyelim. Ondan sonra bazılarını inkâr edelim. Bazılarına hayır bu böyle değil diyelim. Böylece inananları tereddüde düşürelim.” dediler. “Sabah gelen ayetlere inanalım, akşamkileri inkâr edelim.” İnanığımız zaman müslümanlar bize kanarlar; “Tamam bak, inanıyor.” derler. İnkâr edince de onların imanları sarsılır. Böyle usuller düşündüler. Şeytanlıklar düşündüler. Ayet-i kerimelerde bunlar yazılı. Böyle düşündükleri, böyle dedikleri, böyle kavilleştikleri, sözleştikleri, aralarında anlaştıkları bellidir.

Onun için; “Ey ehli kitap!”

“Niye iman etmiş olanları böyle kusur bulmaya çalışarak İslâm'dan imandan döndürmeye çalışıyorsunuz?”

“Allah sizin yaptıklarınızdan gafil değildir. Siz işin doğru olduğunu bilen şahitler olduğunuz halde niye böyle ters çalışıyorsunuz.”

diye onlara böyle söylemeyi bildirdikten sonra ayet-i kerimelerde Allahu Teâlâ hazretleri, iman edenlere dönerek buyuruyor ki;

d. Ehl-i Kitaba Tabi Olanların İmandan Dönmesi

Yâ eyyühe'l-lezîne âmenû. “Ey iman edenler! Eğer siz bu kendilerine kitap verilmiş ama İslâm’ın aleyhinde çalışan bu adamlara tabii olursanız, itaat ederseniz, onların sözlerini dinlerseniz, onlar sizi imanınızdan sonra tekrar kâfirler hâline döndürmeye çalışırlar. Bak dikkat edin bunların niyetleri kötü. Bunlar böyle allem edip, kallem edip hileler, fitneler düşünüp sizi imandan döndürmeye çalışırlar. Aman ha sakın imandan dönmeyin. Sakın onlara aldanmayın.”

Ve keyfe tekfurûne. “Siz nasıl sonra imanı bırakıp da küfre düşersiniz ki, Allah’ın ayetleri size okunup dururken, mucizeleri görüp dururken.”

“Nasıl yaparsınız bu işi?”

Ve fîküm rasûlühû.

“Resûlullah, Allah’ın Peygamberi aranızda yaşayıp duruyorken nasıl kâfir olursunuz siz?”

“Aman ha! Sakın imanını bırakmayın. Bunlar hile yapıyorlar. Bunların hilelerini anlayın. Gözünüzü açın.” diye âyet-i kerîme ihtar ediyor. Allah’a dayanan, Allah’ı seven, Allah’a sarılanların da doğru yola sevk olunacaklarını bildiriyor.

Demek ki Allahu Teâlâ hazretleri kendisini seven, kendisine bağlananları şaşdırtmıyor. Bu önemli bir noktadır. Yani bir kul Allahı gerçekten seviyorsa, gerçekten samimiyse, gerçekten temiz kalpliye, Allah ona doğru yolu gösteriyor. Velez isterse o esnada yanılmış bile olsa; “Yanıldın kulum, doğrusu budur.” diye doğruyu gösteriyor. Kalbi temizse niyeti temizse...

Onun için asrımızda Hıristiyan papaz olup Hıristiyanlık için çalışıp da rüyasında Peygamberimizin hak peygamber, âhir zaman Peygamberi olduğunu görüp imana gelenler var.

Mesela Nijeryalı Fano... Hakkında kitap yazılmış bir kişi. Kabile reisinin oğlu... Papaz olarak, pasör olarak kilisede çalışıyor. Üç defa rüya görüp ondan sonra...

Peygamber Efendimiz’i rüyada görüyor. Peygamber Efendimiz ona; “Ey Fano, bak sana imanını bu öğretecek. Bu şahsın adı İbrahim

İnaktır.” diye, hiç tanımadığı bir kimseyi gösteriyor. Adını da söyleyip, “Sen bunun elinde Müslüman olacaksın.” diye bildiriyor.

O da diyar diyar gezerken, daha henüz kilise teşkilatında görevliyken gittiği yerde;

“Buralarda İbrahim İnak diye birisi var mı?

İbrahim İnak diye birisi var mı?” diye soruyor.

Yani tanımıyor daha kişiyi. Sonra bir yerde diyorlar ki; “Evet var.” gittiği bir yerde; “Evet İbrahim İnak var. O, Müslümanların, bir tarikat şeyhidir.” diyorlar. “Bir tarikat şeyhidir. Ne yapacaksın onu?” “Hiç, adını [duydum, merak ettim de ondan] sordum.”

“Nerededir?” diyor.

Diyorlar ki; “Şehrin falanca semtinde, falanca mahallede, filanca adreste bulunur.” Tamam, o işlerini bitirdikten sonra atlıyor bir vasıtaya. Gidiyor o şahsın karşısına. Bir de bakıyor ki rüyada Peygamber Efendimiz’in kendisine gösterdiği; “Bak sen bunun eliyle, bunun karşısında müslüman olacaksın.” dediği kimse. Hemen kelime-i şehâdet getiriyor. Müslüman oluyor. İbrahim İnak da diyor ki; “Hoş geldin.” Yani o da, rüyayı bildiğini gösterecek sözler

söylüyor. Nijeryalı Fano'nun Müslüman oluşu. Yani böyle şeyler çok oluyor.

e. Allah'ın Hidayet Yolunu Göstermesi

Sidney'de bir kardeşimiz var. Müslüman olmuş Avustralyalı. "Resulullah'ı gördüm de ondan müslüman oldum." diye söylüyor. Yani bir insan, Allah'a sarılırsa, Allah'a intisab ederse, bağlanırsa, severse, Allah ona doğru yolu gösteriyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Şimdi iki sebepten dolayı insanların küfre düşmemeleri gerektiğini bu âyet-i kerîmede görüyoruz.

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ
وَفِيكُمْ رَسُولُهُ

Ve keyfe tekfurûne ve entüm tütlâ aleyküm âyâtu'llahi.

"Allah'ın ayetleri size okunup dururken siz nasıl olur da kâfir olursunuz?"

Olmamanız lazım, bir. Allah'ın ayetleri. Demek ki bizler Allah'ın ayetlerini çok okumalıyız. Dikkatli okumalıyız. İyi öğrenmeliyiz. O zaman kâfir olmaz.

Ve keyfe tekfurûne ve entüm tütlâ aleyküm âyâtu'llahi.

“Allah’ın ayetleri size okunup dururken siz nasıl kâfir olursunuz?”

Demek ki Allah’ın ayetlerini insan dinlerse, öğrenirse kâfir olmayacak. Bu bir.

Ve fîküm rasûlühû.

“Ve içinizde Resûlullah varken, yaşayıp duruyorken siz nasıl kâfir olursunuz?”

Bu da neyi gösteriyor?

Peygamber Efendimiz’in sağlığında, Peygamber Efendimiz’in hali, hareketi, ahlâkı, sözleri, hadis-i şerifleri, mucizeleri...

Peygamber Efendimiz’den sonra bizim için neyi gösteriyor?

Sünneti... Peygamber Efendimiz’in sünnetine sarılırsak, sünnetini öğrenirsek demek ki küfre düşmez öğrenenler.

Şimdi Kur’an-ı nasıl öğreniriz?

Kur’an-ı Kerim’in manasını tefsir kitapları yazar ve açıklar. Hocalar, Kur’an-ı Kerim’in ayetlerini cemaate çok anlatsınlar. Bu bir.

“Peygamber Efendimiz’in sözlerini nasıl öğreniriz?”

O da hadis kitaplarında vardır. Herkesin evinde de kaç türlü hadis kitabı mevcuttur.

O halde ne yapmamız lazım?

Her gün, her akşam, her sabah, her pazar, her cumartesi, her namazdan önce, sonra, neyse her fırsatta biraz ayet, biraz hadis... Biraz ayet, biraz hadis... Biraz ayet biraz hadis... Seçerek veya sırayla giderek cemaate ayetleri, hadisleri öğretmemiz lazım. Cemaat olarak ayetleri, hadisleri öğrenmemiz lazım. Nereden, nasıl öğreneceksek onu sağlamamız lazım. Hocalar olarak da cemaate ayetleri, hadisleri söylememiz lazım. Elhamdulillah elimizde kitap var. İşte Kur'an-ı Kerim. *Fâtiha*'dan başlıyor, *Kul euzu birabbinnas*'te bitiyor. İşte Kur'anı Kerim. Bunları okuyalım. Anlayalım. Anlatalım. Anlatmak gerekiyor, tabii incelikleri var. Açıklamalar gerekiyor. Bilinmeyen yerlerini öğretmek gerekiyor cemaate, bu bir.

f. Okumanın Önceliği

Sonra Peygamber Efendimiz'in hadisleri var. Onlarla da ilgili ne kadar çok kitap var. Ama okumuyoruz. Varsa bir babayığit kalksın da “Ben bir hadis kitabını baştan sona okudum da hatmettim.” desin de anlından öpeyim. Okumuyoruz. Varsa bir arslan parçası yiğit

kalksın da desin ki; “Kur’an-ı Kerim’i ben başından sonuna bir kere okudum. Dikkatli bir şekilde elimde kalemle ayetleri, hadisleri, ayetlerin baştan sona mealini okudum.” Okumuyoruz. Okumadan olmaz. Okumadan sınıf geçilmez. Okumadan mezun olunmaz. Okumadan diploma alınmaz. Okumadan mühendis olunmaz. Okumak lazım.

Elhamdülillah ki Allah bize Peygamber Efendimiz’i göndermiş de Peygamber Efendimiz’den sonra da elimize Kur’an-ı Kerim tertemiz bozulmadan, çıkartılmadan, eksiltmeden, kaybolmadan, unutulmadan gelmiş. Elhamdülillah. Büyük bir mutluluk. Büyük bir saadet. Büyük bir nimet.

Ve Peygamber Efendimiz’in hadislerini de sahabeyi kiramdan başlayarak -Allah hepsinden razı olsun- mübarek insanlar inceden inceye toplamışlar. Yazmışlar. Sıralamışlar. Düzenlemişler. Tertiplemişler. Kitaplar meydana getirmişler. Kütüphanemizde sayfaları ciltleri yaldızlı, pırıl pırıl duruyor. Ne kadar güzel. Okumamız lazım. Zaman ayırıp okumamız lazım. Zaman ayırıp öğretmemiz lazım.

İhvanımızdan bir hoca vardı. Harem’de tünelde ezilen, ezilip ölenlerdendi. Allah rahmet eylesin. Güzel bir şey tabii hac esnasında ölmek. Bizim Ankara’da ki evimize geldi misafir oldu. Ondan sonra altında kalmamak için o da beni İstanbul’a geldiğim zaman evine davet etti. Evi caminin üstünde bir yerdeydi. Ticari bir yerde. Şimdi ben oraya gittim.

Camisi tıklım tıklım, öğle namazı, ikindi namazı dolu. Tıklım tıklım dolu. Beyazıt Kulesinin dibinden, bakırcıların yanından aşağı dik bir yokuş gider, orada sağda, bir hanın camisi. Merdivenle iki kat çıkacaksınız. Cami orada. Böyle caddeye tepeden bakıyor. Yani sapa bir cami. Ticaret merkezinde. Ama cami tıklım tıklım dolu. Dedim; “Maşaallah! Cemaat iyi.” Dedi ki; “Esadçığım! Ben buraya geldiğim zaman namaz kılarken arkamda bir kişi, iki kişi oluyordu. Gelmedi kimse.”

Namaz kılanların bile iki merdiven çıkıp da üst katta namaz kılmak zoruna gidebilir. Kolayına kaçır. Aşağıdaki camiye gider. Aşağıda başka camide var.

Ne yapmış?

“Her namazın önünde bir hadis okuyordum.” dedi. Fazla değil. Yani cemaati bıktırmaya da gelmez. Sabah namazından sonra herkesin uykusu varken sen kalk iki saat ders vermeye.

Ne olur?

Ertesi hafta camide kimse olmaz. Herkesin bir işi çıkar.

Neden?

“Hoca çok uzatıyor, iki saat, üç saat iflahımız geriliyor. Uykumuz geliyor.” derler. Bir hadis okuyormuş. Tatlı şakacı bir kimse, karadenizli. Allah rahmet eylesin. Hafız. Derdi ki; “Ben hafızlığı her sayfasını bir liradan... Babam ezberlediğim de bir lira veriyordu. Öyle kandırırdı.” diye anlatırdı. “Parayla yaptım. Allah razı olsun babamdan.” diye söylüyordu.

Cemaati çoğaltmış.

Bu neyin bereketi?

Bir hadîs-i şerîflerin bereketi. Başta hadîs-i şerîflerin bereketi. Tabi Allah bazı insanlara, başka insanları kendisine çekmek, cezbetmek basiretini, meziyetini veriyor. Bazı insanlar öyle oluyor. Bazı insanlar kırıncı olu-

yor. Kırıcı, kötü huylu, azarlayıcı olunca, o zaman kimse toplanmıyor. Herkes bir başka tarafa savuşup kaçıyor.

Kur'an-ı Kerim'de de zaten buyuruyor ki Allahu Teâlâ hazretleri;

وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ

*Ve lev-künte fazzan galîza'l-kalbi le'n-feddu min havlike.*⁵

“Ey Resûlüm! Sen de katı kalpli, kötü huylu olsaydın etrafındakilerin hepsi dağılır giderlerdi.”

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ

*Fe-bimâ rahmetin mina'llahi linte lehum.*⁶

Yani o hezimetten, Uhud harbinden sonra yine Peygamber Efendimiz yumuşak [davranmış], çok sert muamele yapmamış. “İyi ki öyle davrandın. Sert davransaydın etrafında kimse kalmazdı.” diyor ayet-i kerime. Allahu Teâlâ hazretleri öyle buyuruyor. Demek ki yumuşak-

⁵ 3/Al-i İmran, 159.

⁶ 3/Al-i İmran, 159.

lık lazım. Sabır lazım. Tatlılık lazım. İltifat lazım. Peygamber Efendimiz ashâbına öyle [davranır,] her birisiyle ayrıca ilgilenirdi. Cömert olmak lazım. Gönlünü alacak, ihtiyacını karşılayacak şekilde çalışmak lazım. O zaman artar.

Allahu Teâlâ hazretleri hepimizi Kur'an-ı sevenlerden, öğrenenlerden, ezberleyenlerden, öğretenlerden eylesin. Hepimizi Peygamber Efendimiz'i iyi tanıyıp, sevip, sünnetine sımsıkı sarılıp, sünnetini, çoluk çocuğuna, arkadaşlarına, etrafa öğretip yayanlardan, hayatında da uygulayanlardan eylesin. Böylece Allah'ın rızasını, Peygamber Efendimiz'in şefaatini kazanıp cennetiyle cemaliyle müşerref olmayı nasip eylesin.

Sübhâneke lâ ilme lenâ illâ mâ allemtenâ inneke ente'l-alîmü'l-hakîm. Sübhâne rabbinâ rabbi'l-izzeti ammâ yesıfûn. Ve selâmün ale'l-mürselîn. Ve'l-hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn elfâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
3 Rebîü'l-Evvel 1419 / 28.06.1998
Brisbane/ Avustralya

Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.

